

sebnega truda zaslužijo oni, ki lahko sekajo, žagajo in spravljajo v tujino za gotov denar celo sveži les. Nenadoma se je zbudil v krepko življenje naš na pol mrtvi lesni trg, ki je danes v položaju kakor v dobi prevrata pred več nego 20 leti.

Pri poudarjanju blagostanja lesne kupčije moramo žalibog tudi podčrtati žalostno dejstvo, da le nekateri prav razumejo ter obračajo klic časa in prisluženi lesni izkupiček pravilno uporabljajo za podvig svojih že precej razrahljanih domov. Veliko je takih posestnikov gozdov, ki so se že zopet predali povsem krivi veri, da bo na lesnem in sploh kmečkem trgu zmiraj ali vsaj dolgo tako in da je še dovolj časa za odplačevanje dolgov, izplačilo dedičev, nakup raznih potrebščin in za štednjo za nepredvidene prilike.

Pogled za 20 let nazaj

Noben čas ni tako nesiguren, kakor je sedanjost. Danes ne vemo, kaj bo jutri v gospodarskem ozirju.

Kmetje, ki danes svoje proizvode dobro prodajate, pogledajte samo za 20 let nazaj!

Zasedanje Kmetijske zbornice

Zadnjo soboto dopoldne je otvoril g. predsednik Martin Steblovnik v Ljubljani šesto zasedanje Kmetijske zbornice. G. predsednik je poudaril, da Kmetijska zbornica v zadnjem času ni mogla izvesti kakih večjih načrtov radi obče negotovosti, v kateri živimo pri sedanjem mednarodnem zapletitju.

Za g. predsednikom je podal glavni tajnik g. dr. Lavrič obširen pregled razvoja na tujih in domačih tržiščih v lanskem in letošnjem letu.

Na tokratnem zasedanju je bilo po uredbi o Kmetijskih zbornicah ugotovljeno, da potече z junijem mandat polovici izvoljenih članov in so izpadli z žrebom svetniki v okrajih: Celje, Črnomelj, Gornji grad, Kočevje, Kranj, Laško, Lendava, Ljutomer, Logatec, Maribor, desni breg, Ptuj, Slovenjgradec in Škofja Loka. Ti okraji bodo volili letos nove svetnike v Kmetijsko zbornico.

Na zasedanju je bila soglasno izražena glavna zahteva po samostojni banovini Sloveniji s pravicami, kakor jih je dobila banovina Hrvatska.

Za zaščito pasivnih krajev

Kmetijska zbornica se je bavila z zaščito glede prehrane pasivnih krajev, med katere spada tudi Slovenija. Velik del kmečkega prebivalstva, zlasti v pasivnih predelih naše države, mora kupovati žito in zato se ne more

Vstala bo pred vami slika medvojnne in obprevratne dobe in tej sledečih hudih let...

Sedaj je čas, da poplačate dolgove, popravite razklopotana poslopja, oskrbite izplačilo dedičin in skušate z varčnostjo podpreti svoje domačije, da jih ne bodo po zaključku vojne prevračali in gonili na boben slabejši časi!

Pravočasni opomin in klic

Zgodovina resno uči ter opominja ne samo državnike in kapitaliste, ampak tudi kmeta.

Kmet, ki danes lepo izkupiš za svoje blago in osobito še za les, obrni prislužek tako, da bo tvoj dom brez dolga, opremljen s potrebnim, utrjen in bo še hranil nekaj gotovine za dobo, ko leta in leta ne bo tako ugodnih prodajnih prilik, kakor so sedaj v dobi ugodne izvozne prilike.

Svarimo pravočasno pred lahkomišelnim zapravljanjem in ponovno kličemo: očistite kmečke domove dolgov in podprite jih z vsem potrebnim, da bodo trdnjave za čase, ko bo kmet zopet poceni prodajal svoj pridelek in drago plačeval razne nakupe!

strinjati niti z dosedanjo politiko žitnega režima, še manj pa s položajem, kakor je nastal v zadnjem času na trgu pšenice in koruze, od katerega ima korist majhen del večjih posestnikov iz žitorodnih krajev, ki niso bili prisiljeni prodati svojega pridelka ob žetvi pri nizkih cenah, in pa tuji prekupčevalci. Prizadeta pa je s tem razvojem poleg ostalih stanov široka plast kmečkega prebivalstva, ki ne pridela dovolj žita. Kmetijska zbornica zahteva za vse kmetijske pridelke ne izvzemši žitaric, dobre cene, ki pa morajo biti stalne, tako da dobi iste cene majhen kmet, ki

Po Jugoslaviji

Občinske volitve so nekateri napovedovali kot nekaj, kar se bo zgodilo v najbližji bodočnosti. Mi smo tem napovedim dostavili besedo »baje«, s katero smo označili njihovo negotovost. Da smo imeli prav, dokazujejo vesti, ki so prispele iz Beograda. V merodajnih krogih v Beogradu namreč prevladuje mnenje, da se je za zdaj treba občinskim volitvam še izogniti. Razlog je v tem, ker imajo občinske volitve zlasti v dobi, ko še drugih volitev ni, izrazito političen značaj. Vsaka politična stranka bi poskusila, da pokaže

Zoper prehlad in glavobol

vzemite 1-2

ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod 5 br. 37692 od 22. XII. 1935.

je prisiljen prodati takoj ob žetvi, kakor večji proizvajalec. Vsaka možnost špekulacije mora biti preprečena. S cenami žita pa morajo iti v skladu cene drugih kmečkih pridelkov, zlasti živinoreje. To stališče zbornica tembolj in vnovič poudarja, ker ni letos prvič, da je prišlo zaradi izvozne politike in politike cene na žitnem trgu v poznejših mesecih po žetvi do položaja, ki močno ogroža tudi široko plast kmečkega prebivalstva.

svojo politično moč. V tem primeru so politični spopadi in boji neizbežni. Takšen razvoj notranje političnega življenja pa bi ne bil brez nevarnosti in sedanjih resnih in dnevno se menjajočih mednarodnih prilikah.

Dr. Stojadinovič interniran. Bivši ministriški predsednik dr. Milan Stojadinovič bi rad igral vlogo kakšnega Führerja ali duceja. Tudi po svojem političnem padcu ne more mirovati. Beograjska policija je napravila hišno preiskavo v stanovanju dr. Stojadinoviča in njegovih najozžjih sodelavcev bivših ministrov

Strelno orožje — stara iznajdba. Dospel je do pred bitko pri Crecyju v Franciji leta 1346. Še niso poznali in uporabljali strelnega orožja. V Oxfordu na Angleškem pa so našli rokopis iz leta 1326, ki omenja top in ga ima v trenutku strela tudi naslikanega. Še starejši nego ta rokopis, ki se imenuje »De Officiis Regium«, pa je »Memoira book«, ki obravnava zgodovino mesta Genta. Ta dokument pravi že leta 1313: »To leto so iznašli puške in jih prvič uporabili.«

Mannerheim in njegova hči. Ena od katoliških hčera finskega maršala Mannerheima živi v Parizu. Lani poletni je je maršal obiskal. Dva tedna je prebil v skromnem stanovanju svoje hčere v Passyju. Skupaj

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

16

»Sem! Sem!«

Tekel je proti vratom, ki so vodila v kuhinjo. V naslednjem trenutku je izginil v kuhinji. Karino, ki je stala blizu vrat, je sunil, da je padla. Nato je skočil k oknu, razbil na njem šipo in skočil ven. Drugi so drli za njim in so drug za drugim poskakali skozi okno. Rdečelasec, ki ga je borba s Fedorjem izčrpala, pa je bil prepočasen. Preden je mogel zapustiti sobo, so ga kmetje zgrabili.

Ko je Fedor videl, da je rdečkar v smrtni nevarnosti, je zavpil:

»Ne ubijte ga!«

Toda bilo je že prepozno. Kmetje so rdečelasca zgrabili za noge in roke, nekajkrat so zanibali z njim, potem pa so ga treščili v steno. Udarec je bil tako močan, da je lobanja počila in so se možgani izlili. Mož je obležal nepremično.

»Vstaja! Vstaja!« so vpili možje in fantje

Množica, ki je bila na dvorišču, jim je odgovarjala. Kmalu je bila vsa okolica polna vzklikanja in vpitja.

»Vstaja! Vstaja!« je odmevalo vseokrog.

Kmetje so iz sobe vdrli v kuhinjo. Od tam so skozi

okno poskakali na vrt. Rdečkarje so hoteli dobiti v roke. A prišli so prepozno. Ti so medtem poskakali v svoj avto in oddrveli proti Jaski.

Ko so kmetje videli, da so sodrugi pobegnili, so se vrnili na dvorišče. Nenehoma so vzklikali: Vstaja, vstaja! Rdeči vojaki, ki so bili v hlevu, so izkoristili zmenjavo, ki je vladala na dvorišču. Zajahali so konje in oddirjali proti taborišču. Ko so se ljudje zavedli, so bili že predaleč, da bi jih mogli dobiti v roke.

Medtem se je tudi po vasi razširila vest o dogodkih pri Andrejevih. Vsak je hitel domov in domačim povedal, kaj se je zgodilo. Žene in otroci so vzklikali. Nekateri pa so jokali iz strahu pred bodočnostjo.

Oni, ki so imeli skrite puške in škatle z naboji, so hiteli, da so vse izkopali iz zemlje. Kmalu so bili vsi možje in fantje oboroženi.

Okrog vasi so se že slišali strelji, ker so konjeniki streljali na kmete. Toda nikogar niso zadeli, ker so bili slabi strelci in razdalja je bila precej velika. Sploh pa so se počasi umikali, ker so se bal tega, da se bodo tudi druge vasi uprle in jih bodo uporniki obkolili. Zavili so proti Jaski. Tudi tovorni avtomobili, ki so bili prišli iz Odese po žito, so pobegnili. V spomin na gospodarjenje rdečih sta ostala samo mlatilnica in lokomobila, sedaj osamljena, brez moči, kot znamenje tvári, ki jo je premagal duh.

Djura Jankoviča in Stošoviča. Najdeni so bili protizakoniti letaki z napadi na vladu in sporazum, na Dragiša Cvetkoviča in dr. Mačka. Vsebina teh letakov spada pod zakon o zaščiti države. Zato je bil dr. Stojadinovič interniran v mestu Rudniku.

Tujci postajajo nadležni. Razne države, med njimi Belgija, Nizozemska, Romunija, Madžarska in zadnji čas tudi Jugoslavija, so bile prisiljene podvzeti ostrejšje korake zoper nekatere tujce. Ne gre samo za špijone, marveč tudi za takšne ljudi tuje krvi, ki so trosili in še trosijo po raznih državah lažnive in razburiljive vesti, da bi napravili zmedo med državljani. Zadnji čas se je število takih tujcev jako pomnožilo in njihova rovarska in kovarska delavnost se je povečala. Kakor se krt skriva pod zemljo, tako se ti ljudje skrivajo za raznimi krinkami, firmami in komisijami. Naposled je beograjska policija tem nadležnejšem stopila ostro na prste. Nekateri bodo izgnani, drugi pa, ki so zakrivali z zakonom prepovedana dejanja, bodo kaznovani. V naših krajih, ki so obmejni, je treba posebno strogo paziti na sumljive tujce, ki jih je zadnji čas še več med nami, kot jih je bilo prej. Državna oblast bo proti njim storila svojo dolžnost. Ljudstvo pa ima dolžnost, ne samo

da lažnivemu tujcu nič ne verjame, marveč da tudi oblastvo podpira pri zatiranju tega nadležnega mrčesa. Banska uprava v Ljubljani opozarja prebivalstvo, da se morajo strogo izvajati predpisi uredbe o zglaševanju prebivalstva. Vsako bivanje v kakem kraju se mora prijaviti krajevni policijski oblasti. Vsak hišni lastnik ali odgovorni upravitelj mora v 24 urah prigrasiti vsakega stanovalca, ki se vseli v hišo, in v istem roku naznani tudi njegov odhod. V kmečkih občinah velja dolžnost samo za tuje državljane in osebe, ki niso stalni prebivalci tiste občine.

»Slovenski narod« je zadel podoba »naprednega« Slovenca. V dopisu iz Maribora namreč pojasnjuje »naprednega« Slovenca z legendo o potujočem Kristusu in sv. Petru. Ko sta hodila po zemlji, sta videla ob cesti sedečega človeka, ki je bridko jokal. Njun poskus, da bi ga potolažila, je ostal brezuspešen. Nesrečnik je zatrjeval: »Meni ne more nihče pomagati.« Na vprašanje: »Zakaj ne?«, je odgovoril: »Ker sem Slovenec.« Boljše fotografije »naprednega« Slovenca bi bilo težko podati, kot je ta. Takšnemu nesrečnemu tipu kot je »naprednjaški« Slovenec, bi sama božja vsemodrost in vsemočnost ne mogla pomagati.

Razmere na Poljskem

Angleška, francoska in poljska vlada so objavile tole izjavo:

»Angleška, poljska in francoska vlada so točno obveščene o protizakonitem postopanju nemških zasedbenih oblasti z ljudmi in zasebno lastnino na Poljskem. Zbrani podatki ne dopuščajo nikakega dvoma, da je Nemčija po celostnem napadu na poljsko civilno prebivalstvo sedaj pričela načrtno uničevati življenja in imetje Poljakov, zatirati omiko in vero poljskega naroda, ki je brez orožja. Nemčija je na najočitnejši način prekršila določbe 4. mednarodne haaške pogodbe s tem, da je vključila dele poljske države v nemško državo, čeprav vojna še traja. Množestveni pokolji, nasilno odvzemanje posesti Poljakom, naseljevanje Nemcev na Poljskem, zaplenjevanje

poljskih zasebnih posestev in njihovo dodeljevanje naseljenim tujcem, zasega državnega imetja ter zgodovinskih in umetniških spomenikov, nasilno odseljevanje mladih Poljakov in Poljakinj v Nemčijo, zatiranje, cerkva in versko preganjanje, to so dokazi, da nemška vlada po načrtu uničuje poljski narod. Tako postopanje zasedbenih oblasti je v nasprotju z vsemi vojnimi zakoni in z omenjeno haaško pogodbo. Glede na to angleška, francoska in poljska vlada svečano in javno protestirajo proti takemu postopanju nemške vlade in njenih organov. Obenem znova zagotavljajo, da smatrajo Nemčijo za odgovorno za vse to početje. Angleška, francoska in poljska vlada odločno vztrajajo pri svojem stališču, da bo treba vse storjene krivice popraviti.«

Novice iz domačih krajev

Avto podrl kolesarja. Na križišču Koroščeve in Čopove ulice v Mariboru je podrl in dustrijalec Jurij Polak s svojim avtomobilom kolesarja Ludovika Jeriča, 18 letnega gojenca Vinarske šole. Sunek je pognal Jeriča več

metrov daleč in je obležal s poškodbami. Avtomobilist je takoj odpeljal kolesarja k zdravniku.

Padel na serpentinskem potu in se ubil. Dne 17. aprila opolnoči so našli proti domu

Fedor je ostal doma. Sedel je v sobi na klopi in držal roko, da bi mu jo mati zavezala. Karina je rano izprala z žganjem, nato pa jo zavezala z belim robcem.

Pred Karino in Fedorjem je stala Nataša. Žalostno ju je gledala. Zavedala se je, da se je vse to zgodilo zaradi nje in se tresla ob misli, da bo prišlo do še hujših stvari.

Fedor se ji je nasmehnil in ji prožil drugo roko.

Ob steni je ležalo truplo rdečelasca. Glava se je kopala v krvi...

Šubin je sedel v svoji sobi. Z užitkom je pospravljaval velik kos belega kruha, zraven pa je srebral dobro mlečno kavo. Zadovoljen je bil. Malo prej se je vrnil od mlatilnice. Videl je, da je žito še bolj rodno, kakor je mislil. Tako bo mogel poslati v Odeso večjo množino, kakor je bil obljubil, in to bo v njegovo dobro. Priznanje in nagrada za dobro gospodarstvo mu ne bosta ušla.

Ko se je najedel, si je prižgal cigaro in sedel v naslanjač. Udal se je sanjarjenju.

Nenadoma je zaslišal vpitje. Hitro je pogledal na zlato uro, ki jo je bil pridobil na boljševiški način.

»Ali je že konec odmora?« se je začudil. »Saj še ni minula ena ura. Lokomobila še ni zvižgala.«

Poklical je Natalijo. Ko je vstopila, ji je rekel:

»Pojdi in poglej, kaj se je zgodilo? Od kod prihaja vpitje?«

Natalija je odšla. Na vežnem pragu je obstala. Zgledala je mnogo ljudi. Eni so prihajali, drugi odhajali. A vsi so vpili: »Vstaja! Vstaja!«

Prebledela je in se naglo vrnila v sobo. Šubin ji je z obraza bral, da je morala videti nekaj vznemirljivega. Hlastno je vprašal:

»Kaj si videla?«

»Na ulici valovi množica vaščanov. Vsi vpijejo: Vstaja! Vstaja!«

Šubin je debelo pogledal.

»Ni mogoče! Nisi prav slišala!«

Hitro je vstal in skočil k vežnim vratom. Vrata je pripril in prisluškoval. Kmalu je uvidel, da je Natalija prav slišala. Vrnil se je v sobo. Njegov sicer rdeči obraz je bil bled.

»Zbežati morava! Hitiva, da čimprej prideva do vojaškega taborišča. Če naju bodo kmetje dobili, naju ubijejo!«

V naslednjem trenutku je načrt glede bega spremenil. Uvidel je, da se bo sam laže skrtil, zato je zapovedal Nataliji, naj ostane v hiši in zadrži upornike. Medtem se bo on rešil.

Vpitje se je slišalo že iz neposredne bližine. Iz krika in vika je odmevalo tudi Šubinovo ime.

se vračajoči delavci ob dravski brvi v Mariboru nezavestnega starejšega moškega. Ker je imel na glavi zevajočo rano, so poklicali reševalce, ki so prepeljali poškodovanega v bolnišnico, kjer pa je proti jutru izdahnul, ne da bi se bil zavedel. Gre za 69 letnega upokojenega železničarja Gašperja Döbnikarja s Koroške ceste v Mariboru. Smrtno ponesrečeni je gnal pod večer kravo v Studence. Na povratku mu je na koncu serpentinske steze, ki pelje iz Studencev na dravsko brv, spodrsnilo, priletel je z glavo ob betonski steber in si prebil lobanjo.

Huda nesreča kolesarja. V Strmi ulici blizu dravske brvi v Mariboru je padel s kolesa 26 letni trgovski pomočnik Ivan Kranjc in si je razbil glavo. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

Smreka zdrobila gozdnemu delavcu glavo. V Zg. Razborju nad Slovenjgradcem je smrtno ponesrečil pri podiranju v gozdu 36 letni gozdni delavec Ivan Podlinšek. Padajoča smreka ga je tako zadela na glavo, da mu jo je zdrobila in je bil pri priči mrtev.

Družinski oče se ubil pri padcu z ogrodja. V Dražencah na Dravskem polju se je zgodila 17. aprila nesreča, ki je zahtevala človeško življenje družinskega očeta. Med delavci, kateri so zaposleni na tamošnji novi stavbi, je bil tudi 47 letni zidar Anton Pišek. V trenutku, ko je hotel z ogrodja prestopiti na streho, je zgubil ravnotežje in padel v globino. Nesreča je hotela, da je priletel na kup opeke, kateri se je zrušil in ga pokopal pod seboj. Tovariši so prihiteli ponesrečenemu koj na pomoč in so ga izkopal izpod opeke ter je bil koj prepeljan v mariborsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več rešiti življenja. Pišek zapušča ženo in nepreskrbljene otroke.

Transmisija zagrabila tovarniškega delavca. Transmisija je zagrabila 38 letnega tovarniškega delavca iz Majšperka. S hudimi poškodbami je bil revež oddan v ptujsko bolnišnico.

Železničar smrtno ponesrečil. Na postaji Ponikva se je zgodila 17. aprila smrtna nesreča. 35 letni železničar Vincenc Šlegl je prišel pod vlak. Odrezalo mu je desno roko in dobil je hude poškodbe na glavi ter po vsem telesu. Ponesrečenca so spravili v celjsko bolnišnico, kjer je 18. aprila umrl.

Pri padcu s kozolca si zlomil desno nogo. 65 letni gostilničar Avgust Rückl z Loznice pri Celju je padel s kozolca in si zlomil desno nogo.

Surovost vzrok smrti. V vasi Zavodnje nad Topolščico je pomagal tlačiti slamo pri posestniku Brglezu 60 letni dninar Jakob Napotnik. Radi počasnosti pri delu se je domači sin tako razhudil, da je starčka nahrulil in ga tudi potegnil s kolom po plečih. Radi udarca

sta s hčerjo hodila na sprehode in bila večkrat pri katoliški službi božji. Iz Pariza se je maršal odpravil v Lausanno, kjer je bil v ustih operiran. Mannerheim je že tedaj govoril, da bo v Evropi vojna, ni pa mislil, da bo Finska napadena. Ko se je zvedelo, da je bila sklenjena prijateljska zveza med Rusijo in Nemčijo, je dejal smeje se: »To je dobro, da imam spet zobe v redu! Zdaj bom mogel vsaj spet sam poveljevati svojim četam.«

Studentovska iznajdljivost. Tudi v Novi Mehiki na vseučilišču imajo šolnine, ki marsikaterega slušatelja hudo tarejo. Na univerzi v Portales se je zbralo devet slušateljev, ki so ustanovili neke vrste delniško družbo in kupili — kravo. Prvi kapital so

se je stari mož zgrudil in padel več metrov globoko. V brezupnem stanju so ga prepepljali v slovenjgraško bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam, katere je dobil pri padcu.

V celjsko bolnišnico oddani poškodovani. Na postaji Žalec je lokomotiva zadela in odbila 51 letnega železničarja Antona Ograjenška iz Velenja. Ograjenšek je dobil hude poškodbe na glavi. 22 letni posestnikov sin Edward Štachel in 29 letna natakarka Petka Verdevova s Polzele sta se peljala na motornem kolesu, katero se je zaletelo v drevo. Pri trčenju si je zlomila Verdevova desno nogo, Štachel pa si je desno nogo hudo poškodoval. — V Vitanzju je povozil avtobus 29 letnega delavca Jožefa Mavha iz okolice Vojnika. Mavh je dobil hude poškodbe na glavi in na znotraj. — V Krekovi ulici v Celju se je zaletel s kolesom v avto 18 letni krojaški vajenec Valentin Teržan iz Podgorice pri Veliki Pirešici in si je močno poškodoval desno nogo. — Ko je 32 letni hlapec Ivan Obreza iz Zavodne pri Celju vozil po cesti z dvovprežnim vozom, sta se konja splašila. Obreza je padel pod voz. Kolesa so šla čezenj in mu hudo poškodovala obe nogi. — V št. Vidu pri Grobelnem je padel 80 letni dninar Miha Godicel v spanju s kozolca ter si zlomil več reber in poškodoval obe nogi. — V petek je padel 52 letni prgovni delavec Rudolf Vanovšek iz Pečovnika pri Celju po nekem pobočju 20 m globoko in si zlomil levo ključnico. — Imenovani so se zatekli po zdravniško pomoč v celjsko bolnišnico.

Smrt hlapca pod vozom. Franc Šip, uslužben pri posestniku Francu Žagarju v Škofji vasi pri Celju, je peljal z deskami naložen voz od žage nad Novo cerkvijo proti Višnji vasi. Voz se je prevrnil in pokopal pod seboj hlapca. Zdrobilo mu je glavo in stisnilo prsni koš. Šip je obležal na mestu mrtev.

Otrok podlegel opeklina. Naš list je poročal, da se je užgala oblekca triletni posestnikovi hčerki Slavici Jelenovi iz Železnega, ko so zažigali 14. marca na Železnem pri Veliki Pirešici v celjski okolici na njivi suhljad. Hudo opečenega otroka so koj spravili v celjsko bolnišnico, kjer je dočrpel po enomesečnih bolečinah sredi minulega tedna.

Preužitkar padel v potok in utonil. Ignac Gradič, 76 letni preužitkar iz Krajnih dol, je padel v Trški gori pri Kalobjah v okolici Sv. Jurija ob južni železnici v potok in utonil.

Smrtna nesreča pri podiranju v gozdu. Jožef Jazbinšek, 38 letni delavec v Jurkloštru pri Rimskih Toplicah, je podiral drevje v gozdu. Izpodžagano drevo se je podrlo na Jazbinška in ga tako poškodovalo na glavi in prsnem košu, da je podlegel poškodbam v celjski bolnišnici.

Rooš **Ure za birmo**
najceneje pri 626
Bureš Franjo
urar in draguljar
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 26

Prenaglenost z orožjem zakrivila smrt delavca. V kemični tovarni v Hrastniku je bil pred dvema letoma uslužben 35 letni delavec Viljem Gačnik iz Dola pri Hrastniku. Med njim in inženirjem Emanuelom Zelinko, ki je uslužben v isti tovarni, je prišlo za časa Gačnikove službe v tovarni v neki hrastniški gostilni do spopada, ki je imel za posledico Gačnikov odpust iz službe v tovarni. Gačnik se je skozi dve leti trudil, da bi zopet dobil kje delo, kar pa se mu ni posrečilo. Tako se je v začetku minulega tedna odločil, iti prosit za delo zopet v kemično tovarno. Ko je prišel v tovarno, se je vsedel in čakal na vodjo inž. Zelinko pred pisarno. Zelinka je prišel po vrto in ugledal Gačnika sedečega pred pisarno. Gačnik je po naključju segel v zadnji hlačni žep. Zelinka je menil, da ima Gačnik orožje in da se hoče maščevati. Potegnil je samokres in ustrelil Gačnika v trebuh. Hudo ranjenega Gačnika so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Rešiti pa ga niso mogli in je nesrečni delavec v bolnišnici poškodbam podlegel. Gačnik je bil oženjen in je zapustil ženo ter hčerko.

Nesreča mizarskega mojstra. V Kranju se je zgodila v soboto prometna nesreča. Mizarskega mojstra Ivana Pečenka iz Kranja je podrli avto pri prehodu čez cesto. Kolesa avtomobila so strla mojstru levo nogo in so ga poškodovala na glavi. Lastnik avtomobila je žrtev nesreče koj prepejal v bolnišnico.

Birmovanje v šaleški in ljutomerski dekaniji. V dekaniji šaleška dolina: V soboto predpoldne 8. junija v Šmartnem pri Šaleku; isti dan popoldne: kateheza, birma in oficij za posvetitev cerkve pri Sv. Pankraciju na Gornji Ponikvi; v nedeljo, 9. junija, istotam posvetitev župne cerkve in dveh oltarjev; v ponedeljek, 10. junija, v št. Ilju pri Velenju; v torek, 11. junija, v št. Janžu na Vinski gori; v sredo, 12. junija, pri sv. Juriju v Škalah; v četrtek, 13. junija, pri sv. Mihaelu v Šoštanj; v soboto, 15. junija, pri sv. Petru v Zavodnjem; v nedeljo, 16. junija, pri sv. Križu, župnija sv. Andreja v Belih vodah. — V dekaniji Ljutomer: v sredo, 19. junija, pri Sv. Križu pri Ljutomeru; v četrtek, 20. junija, pri sv. Janezu Krstniku v Ljutomeru; v pe-

tek, 21. junija, pri sv. Mihaelu v Veržeju; v soboto, 22. junija, pri sv. Roku in Sebastijanu v Cezanjevcih; v nedeljo, 23. junija, pri sv. Trojici pri Mali Nedelji; v ponedeljek, 24. junija, pri Sv. Juriju ob Ščavnici; v torek, dne 25. junija, pri sv. Magdalenii na Kapeli; v sredo, 26. junija, pri sv. Petru v Gornji Radgoni; v četrtek, 27. junija, pri Marijinem Vnebovzetju v Apačah.

Važno za vojne invalide in upokojence. Finančno ravnateljstvo v Ljubljani razglša, da invalidi in državni upokojenci za primer mobilizacije in vojnega stanja svojih prejemkov ne bodo dobivali po pošti, ampak jih bodo izplačevale vse državne blagajne na podlagi plačilnih knjižic. Plačilne knjižice je ljubljansko finančno ravnateljstvo za svoje plačevance že izstavilo. Invalidom, vojnim žrtvam in upokojencem bodo dostavile plačilne knjižice pristojne občine proti odškodnini 3 din.

Romanje k Majki Bistriški se vrši o Duhovem, kakor vsako leto. V četrtek, 9. majnika, popoldne ob štirih pridiga za Slovence in pete litanije Matere božje. Na svidenje! — Ladislav.

Opozorilo! Lastniki predvojnih avstro-ogrskih državnih in deželnih posojil (obveznic) naj se prijavijo — v kolikor tega še niso storili — in sporoče vrsto ter količino obveznic v imenski vrednosti Društvu za zaščito interesov imetnikov predvojnih avstro-ogrskih državnih in deželnih obveznic v Ljubljani, Prešernova ulica 3—II (Zveza jugoslovanskih hranilnic).

Požari

Nad vasjo Žerivišče, občina Teharje pri Celju, je začela goret blizu Bojanskega grabna obsežna posekana planota, last g. Žagarja iz Save. Ogenj je zajel dračje in listje in se je hitro širil proti vrhu. Telefonično na pomoč pozvani celjski gasilci so požar omejili z lopatami ter krampi, ker sicer bi bil dosegel gozd in povzročil nepregledno škodo.

V Cigoncah pri Slov. Bistrici je zgorelo grofu Attemsulu okoli 12 ha 20 letnega smrekovega gozda. Škoda znaša 300.000 din. Bistriški gasilci so nesrečo s pomočjo prebivalstva po dveurnem trudapolnem delu udušili.

V obmejni Gornji Radgoni je izbruhnil ogenj predpoldne v gospodarskem posloppu dimnikarskega mojstra Miška Križaneca. Plameni so preskočili radi vetra na sosedno stanovanjsko hišo. Radi izredno vetrovnega vremena je grozila požarna nesreča vsem sosednim posloppem z uničenjem. Če bi se bil ogenj razširil, bi bil celi trg v nevarnosti. Domačim in gasilcem iz Radgone je uspelo, da so ogenj omejili na prizadeti posloppi. Škoda znaša 100.000 din, zavarovalnina je le polovična. Pri gašenju se je nevarno opeknel trgovski pomočnik Ladislav Arpaš, na katerega se je zrušilo goreče tramovje.

zbrali skupaj iz svojih žepov in od dobrih ljudi, naprej pa je že šlo. Kravo so redili v nekem hlevu blizu univerze. Pri molži so se vrstili. Mleko so prodajali v veži vaeučilišča svojim tovarišem, kar ga je bilo pa več, so ga ponujali tudi po mestu. Na ta način jim je krava razmeroma dovolj hitro povrnila njihov »obratni kapital«. Ko so kravo prodali, so z izkupičkom plačali šolnine (najbrž niso preveč visoke) in še nekaj jim je ostalo.

Cudne številke. V sodni dvorani nekega malega mesta so pred nedavnim doživeli veliko presenečenje, ko so zasliševali nekega 91 letnega moža kot prič. Na sodnikovo vprašanje, ali ima brate in sestre, je odgovoril: »Imel sem samo brata, a ta je od leta 1797.

»Tu so že!« je prevzeta od strahu zašepetala Natalija. Vsa se je tresla.

Šubin je preživljal grozne trenutke. Vsega je prevzel silen strah. Strahopetec, ki je imel na vesti toliko nedolžnih smrtnih žrtev, se je tresel za svoje življenje. Kot zver, ki se je ujela v kletko, je tekal po sobi gor in dol.

Natalija ga je gledala s prezirom. Da ni junak, je vedela že prej, a take strahopetnosti mu ni pripisovala. Ko je Šubin zaslišal iz vpitja svoje ime, je obupno zastokal.

Brez suknje in čepice je skočil k vratom, ki so vodila na vrt.

Kmalu nato so se s hrupom odprla večna vrata. V hišo je vdrlo nekaj mož.

»Kje je Šubin?« je zavpil prvi.

»Ne vem!« je s tresočim glasom odgovorila Natalija.

»Kam se je skrila morilec,« je zakričal drugi.

Natalija je molčala.

Neki kmet, ki je imel železne vile, je skočil k njej in ji nastavil vile na prsi.

»Povej, kje je krvolok, sicer te prebodem!«

Sosed ga je prijel za roko in mu rekel:

»Pusti jo, ker ga gotovo ne bo izdala. Raje preišči-mo hišo!«

Preden so kmetje stopili v drugo sobo, so na vrto odjeknili trije strelji.

Natalija je otrpnila od groze.

Kmetje so hiteli na vrt.

Tu je ležal Šubin. Glasno je hropel. Na prsih je imel rano, iz katere je tekla kri. Čez nekaj trenutkov je hropenje utihnilo...

»En pes je manj!« je rekel mož, ki je prej streljal. Z nogo je sunil Šubina, da bi se prepričal, ali je res že mrtev.

10.

Odesa je že prej igrala precej važno vlogo. Bila je za Petrogradom največje rusko pristanišče. Kot prestolnica ukrajinske gubernije je bila sedež najvišjih oblasti in važno kulturno središče.

V boljševiski Rusiji je mesto ohranilo svoj pomen. Le zunanje lice in način življenja sta se v precejšnji meri spremenila. Prejšnje veselosti in brezskrbnosti je bilo konec. Prijazne obraze so zamenjali mrki. Sijaj je prepustil mesto enoličnosti. Kulturne ustanove so se morale umakniti in dati prednost tovarnam, vojašnicam in koncentracijskim taboriščem.

Na obmorski strani mesta je stala dolga, trinadstropna stavba. Po obliki in rumeni barvi je bila podobna vojašnici ali ječi. Nad glavnim vhodom je visela rdeča zastava. Na sredi zastave je bil boljševiski znak: srp in

Dne 17. aprila se je pojavil rdeči petelin popolne v vasi Trije mlini v bližini Dolnje Lendave. Radi močnega vetra se je nesreča širila z neugna no naglico. Zgorela so štiri hiše z gospodarskimi poslopji ter orodjem. V ognju se je zadušilo 50 prašičev, nekaj glav goveje živine in mnogo perutnine. Škoda znaša 200.000 din, zavarovalnine pa sploh ni. V vasi stanujejo po večini Madžari.

Dne 18. aprila okoli ene ure ponoči je začelo goret v Veliki vasi pri Slivnici. Ogenj se je pojavil v gospodarskem posloplju posestnika Lešnika in se je hitro razširil na stanovanjsko poslopje. Radi vetra so bila koj v objemu plamenov sosedna poslopja posestnika Bernika. Rešili so živino in pohištvo. Zgorela je vsa zaloga krme in precej perutnine. Oba pogorela sta oškodovana za 150.000 din.

V noči na 18. april je začelo goret in Poljanah pri št. Vidu nad Ljubljano 30 m dolgo in 13 m široko gospodarsko poslopje veleposestnika Franca Ježeka. Poslopje je zgorelo s krmo vred in je škoda do 200.000 din. Zavarovalnina je samo polovična.

V Sp. Gašteraju v župniji Sv. Jurij v Slov. goricah je uničil požar s slamo krito gospodarsko in stanovanjsko poslopje posestnika Ivana Škergeta.

V št. Iju je začel goret gozd posestnice Marije Černec. Ogenj so pa pogasili prej, preden je zavzel večji obseg. Zažgali so po neprevidnosti otroci.

Zgorel je poldrugi oral bukovega in pol orala smrekovega gozda posestniku Antonu Robiču na Breznem. Škoda cenijo na 15.000 din.

V Lipovcih pri Beltincih v Slov. Krajinu je pogorela hiša posestniku Ivanu Luku. Zavarovalnina znaša komaj 6000 din.

Zadnji petek, 19. aprila, je začela goret stanovanjska hiša posestnika Viktorja Glaserja v Bojtni, občina Šmartno na Pohorju. Radi vetra se je razširil ogenj na vsa tri poslopja, ki so pogorela. Vzrok nesreče je slab dimnik. Škoda znaša 100.000 din.

Brezprimerna surovost. Iz Ptuja poročajo: Pred kratkim so zasadili ob državni cesti sadna drevesa, ki so postala zopet žrtev brezprimerne surovosti. Neznani storilci so nasad kratkonožni polomili. Orožniki so zaprli pod sumom krivde nekoga H. F. iz Hajdine.

Uboj pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Pri Sv. Tomažu pri Ormožu se je zgodil uboj, katerega smrtna žrtev je postal Kamenščak Franc, star 37 let ter oče sedmih otrok. Hude poškodbe je dobil 39 letni Vrtnjak Franc ter oče šest otrok, oba iz Male vasl. Orožniki so aretirali 5 fantov v starosti 17 do 25 let.

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliničke izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Tatvina na Prihovi. V noči na petek, 19. aprila, je neznan tat vdrl skozi malo zamreženo kletno okence v trgovino Oberski na Prihovi. Odnesel je nekaj moških srajc, nogavic, nekaj klobas, salam in precej cigaret, pisemskih znamk in denarja. Še celo nahrbtnik je našel, ki je bil skrit v omari, in vanj nabasal ukradenno blago. Škode je nad 2000 din. Eno svojih nogavic je pustil v gozdu, kjer si je nataknil nove. Tatu so morale biti znane hišne razmere, da je šel tudi v sobo in ukradel uro, pa se fant ni prebudil. Odsel je skozi večna vrata, kjer je našel ključ v vratih. Tatu so že na sledi.

Nista imela sreče z ukradenim motorjem. V Kranju sta se zaleta pri kokrskem mostu v cementni nastavek Anton Šmajdek, tovarniški delavec iz Jugobrunne in Jože Fende, kleparski pomočnik iz Predoselj. Ponesrečena sta vzela v noči brez vednosti lastnika motorno kolo in se odpeljala z največjo brzino po Jezeraki cesti v smeri proti Primskovem. Vožnja na ukradenem motorju je bila zelo kratka, ker sta zaleta z vso silo ob mostni robnik ob tretji uri zjutraj. Šmajdek se je hudo poškodoval na glavi in ima zlomljeno levo nogo. Fende si je pa pri trčenju popolnoma zdrobil levo nogo. Lastnik motorja ima 2000 din škode.

Krvav obračun med bratoma. V Pristavi pri Krškem je oddal 24 letni posestnikov sin Alojz Čučnik, kolarski pomočnik, dva strela iz zasede na starejšega brata Franca. Obstrelenega so prepeljali v obupnem stanju v bolnico v Brežice. Storilec se je sam javil orožnikom in izpovedal, da je ravnal v silobranu, ker sicer bi ga bil brat s sekiro.

Nad spečim sta se maščevala. V Melincih v Slov. Krajinu je podil Štefan Gerič s kolom po vasi dva fanta. Slednjic se je podal spat v hlev k posestniku Matiji Kuzmi. V spanju sta ga napadla zgoraj omenjena fanta. Eden je svetil z električno svetilko, drugi pa je Geriča dvakrat udaril s kolom po glavi in ga ubil.

Za umor iz ljubosumnosti 15 let ječe. Veliki senat mariborskega okrožnega sodišča je obravnaval 16. aprila slučaj umora iz ljubosumnosti. Zagovarjal se je 26 letni Adam Tomič, ki je bil nekaj let uslužben na orožniški postaji v Cirkovcah. Tomič je 25. januarja t. l. v Hutterjevi tovarni v Melju v Mariboru ustrelil iz ljubosumnosti 17 letno zaročenko Marijo Frankovo iz Cirkovca. Morilec je bil obsojen 15 let težke ječe. Obsojeni je sprejel kazni z izjavo, da se bo pri- tožil.

Vinarski muzej v Ptujju

V tako zvanem rimskem stolpu, kateri je naslonjen na nekdanje mestno obzidje v Ptujju, urejujejo vinarski muzej, ki bo prvi od te stroke v Sloveniji.

Prastaro gojenje vinske trte okrog Ptujja ter po Halozah povsem opravičuje ustanovitev vinarskega muzeja, kojega zamisel je bila sprožena pred leti. Dohod v ta edinstveni muzej je iz lepo urejenega parka, ki leži ob Dravi. Vhod krona ptujski mestni grb z letnico 1551. V notranjosti stolpa je klet in nad njo prostori za muzej.

Debelo stolpno zidovje je zelo prikladno za zbirko najstarejšega orodja, ki je v najtesnejši povezanosti z vinogradništvom na tej tisočletja stari in za gojenje trte usposobljeni zemlji. Že v cvetoči rimski dobi so pokrivali položno in sončnim žarkom izpostavljeni gričevje po Halozah lepo urejeni vinogradi, kateri so dajali okusno vince vojakom dvajsete rimske legije, ki je bila porazdeljena po okolici starodavnega Petovija (Ptujja).

Rimski cesar Probus (276—282 po Kr. r.) je dovolil doslužnim rimskim vojakom sajenje vinske trte v pokrajini Panonija, na koje koncu proti pokrajini Norikum je bilo rimsko mesto Petovio. Stari rimski veterani so se koj poslužili v polni meri omenjenega cesarjevega dovoljenja. Po ilovnatih gričih okolice rimskega taborišča v Ptujju so se začeli razvijati drug za drugim vinogradi, katere so

pred 2000 leti z isto skrbjo in pridnostjo kakor danes zasajali ter gojili.

Iz teh prvih časov vinogradništva okrog Ptujja so se ohranili do danes nekateri zanimivi ter poučni predmeti, kakor: ostanki ogromnega sode, čedno izoblikovani in navadni vrči, priprosti svečniki, precej nožev, katerih so se posluževali rimski vinogradniki, ter nekaj dragocenih steklenic in kozarcev iz rdeče glinice. Posebna zanimivost je posoda iz črno-rdeče glinice, ki ima obliko majhnega vinskega sode.

Iz srednjega veka (15. stoletja) je videti v ptujskem muzeju mojstrsko izdelane vinske posode in krasen kip sv. Urbana, zaščitnika vinogradnikov. Ohranjene so dalje listine sodarskega združenja iz leta 1611., pravila ptujške sodarske zadruge, katera je potrdila cesarica Marija Terezija 5. decembra 1744., in še več drugih podobnih listin, ki dokazujejo cvetočo sodarsko obrt Ptujja, katera je bila v najožji zvezi z vinogradništvom.

Razen omenjenih listin poseda muzej sode zadruge, kozarce iz cina, omaro sodarskega združenja, celo zbirko prav starih ter novejših ključavnic za viničarije, kleti, hišnih ključavnic, raznolično orodje kletarjev iz preteklosti, razne nože vinogradnikov, motike, barvice ter glinaste vinske posode.

Ptujski muzej bo sčasom tako urejen, da bo omogočen obiskovalcem pregled razvoja

kladivo. Nad vrati je bila velika tabla z napisom: Ljudski komisar za Ukrajino. Na vsaki strani vrat je stala po ena stražniška lopa, pred vsako je stal vojak.

V sobi, ki je bila z apnom pobeljena in iz katere se je nutil razgled na pristanišče in brezskrajno morsk gladino, je sameval mož, ki bi mu prisodili pet in trideset let starosti. Sedel je za pisalno mizo, ki je bila obložena s kupi papirjev. Na svoji leviski je imel telefonski aparat.

Soba je bila zelo preprosta; štiri stene, pisalna miza, dva stola in omara za spise — to je bilo vse.

Taka je bila pisarna ljudskega komisarja v Odesi, člana izvršilnega odbora komiteta sovjetske Rusije, Klavs Rišina.

Mož, ki je sedel na mizo, je bil Klavs Rišin. Zaposljen je bil s pregledovanjem spisov. Od časa do časa je z naglim okretom roke podpisal svoje ime.

Okrog njega ni bilo drugega hrupa, kakor šumenje morja in od časa do časa težki koraki vojaške straže.

Obiskovalec bi mogel misliti, da se komisar ni menil za čas, ker v sobi ni bilo ure. Tudi svetilke ni bilo v sobi in iz tega bi mogli sklepati, da komisar ni bil prijatelj bedenja in večernega dela.

Od vrat se je videl samo komisarjev hrbet. Če je obiskovalec hotel videti njegov obraz, je moral iti na nasprotno stran pisalne mize.

Komisarjeva glava je bila lepa, zlasti gornji del obraza. Čelo je bilo široko in pravilno razvito, lobanja je bila močna, dovolj prostorna za veliko inteligentnost, ki je krasila komisarja. Oči so bile sive, često zasrte s hladno krvoločnostjo. Usta so bila stisnjena in polna grožnje. Glas je bil rezek.

Vsa zunanost je tvorila ponosno, mrzlo lepoto, ki jo je človek občudoval, toda ogreti se zanjo ni mogel.

Čelo so venčali dolgi in črni lasje. Tuhtam jih je prepredla srebrna nitka.

Klavs Rišin je štel devet in dvajset let. Po zunanosti bi mu prisodili najmanj pet in trideset. V desetih letih je šel skozi toliko borb in je gledal v oči tolikim nevarnostim, da se je od tega postaral.

Za seboj je imel trdo borbo. Z odločnostjo je premagal vse ovire in se priril v prve vrste. Postal je gospodar Ukrajine in uboga domovina je bila njemu prepuščena na milost in nemilost.

Trda narava, nepopustljivost, okrutnost so ustvarile iz Klavs neke vrste samosilnika, kakršen morda v duši ni bil. Postal je suženj boljševiskega nazora o družbi. Zaradi tega je šel naprej brez oklevanja, brez slabosti, prepričan o tem, da bo človeštvu šele tedaj zasijala zvezda sreče, ko bo povsod zmagal boljševisem.

(Dalje sledi)

mrtev.« — »Mislihi ste menda 1897?« — »Ne, 1797.« — »To je vendar nemogoče, saj je poteklo od tedaj 143 let!« — »Pa je vendar tako. Moj oče se je poročil leta 1796., ko mu je bilo 18 let. Leto dni pozneje se je rodil moj brat, ki je pa umrl že po šestih mesecih. To je bilo leta 1797. Po smrti prve žene se je moj oče poročil leta 1847. vnovič. Leta 1848. sem se jaz rodil. Tedaj je bil moj brat že 51 let mrtev. Sedaj imamo leto 1940. — torej je od tedaj prešlo 143 let!« Stari mož je imel pač prav, na ta način se je lahko zgodilo, da sta on in njegov brat živela v treh stoletjih.

Najtrša snov. Diamant — najtrša snov, ki jo poznamo na svetu, je pomagala ameriškim izumiteljem do nove ko-